6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература

1. Общая хирургия: учебник + CD. С.В.Петров. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 768 с.
2. Сестринское дело в хирургии: учебное пособие. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 400 с.

6.2 Дополнительная литература

1. Хирургия для фельдшеров: практикум. Барыкина Н.В., Заянская В.Г. - 2003.
2. Хирургия. Морозова А.Д., Конова Т.А. - 2005.
3. Хирургия. Рубан Э.Д. - 2006.
4. Барыкина Н.В., Чернова О.В. – «Сестринское дело в хирургии практикум» 2005.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителе;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
4. Диапозитивы, учебные фильмы;
5. Комплект тематических плакатов.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ**

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

**ЖАЛПЫ ХИРУРГИЯ, АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ
ЖӘНЕ РЕАНИМАЦИЯ**

0301000 - «ЕМДЕУ ІСІ» мамандығы

0301013 - «Фельдшер» біліктілігі

Сағат көлемі - 130

Астана 2010

Авторлар:

1. Ж.Г. Кенжин «Батыс Қазақстан медициналық колледжі» МКҚК хирургия пәнінің оқытушысы;
2. Р.Д. Галиулин - «Батыс Қазақстан медициналық колледжі» МКҚК хирургия пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. Т.Д. Сатыбалдиев – Батыс Қазақстан облысының облыстық денсаулық сақтау басқармасының бас хирургі, медицина ғылымдарының докторы, профессор;
2. И.П. Мартынова – облыстық клиникалық аурухананың № 3 хирургиялық бөлімшенің меңгерушісі.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы мен Орал қаласы «Батыс Қазақстан медициналық колледжі» МКҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 030100 0 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер», 0301023 - «Акушер» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

3.2* Структура программы модульного обучения

Примечание: Смотрите образовательную учебную программу.

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета, направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков по уходу за больными в хирургическом и реанимационном отделениях в пределах компетенции младшей медицинской сестры по уходу (см. ГОСО, образовательную программу). При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек. Для совершенствования практических навыков предусмотрена преддипломная практика по дисциплине.

Программа предоставляет право вносить обоснованные изменения и дополнения в формы, организацию, содержание, методы обучения. При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучени

Форма контроля знаний включает исходный, текущий, промежуточный итоговый контроль. Предлагается при составлении рабочих учебных программ компетентностно-ориентированные практические работы и тестовые задания. Предусмотрено право выбора на формы проведения контроля. Итоговая аттестация проводится в виде комплексного экзамена по основным клиническим дисциплинам в 2 этапа: теория и практика.

и туберкулёза. Изучение видов хронической специфической инфекции, этиологию, патогенез и клинику этих заболеваний, возбудителей паразитарных заболеваний (эхинококкоза, аскаридоза, описторхоза), пути проникновения паразитов в организм, места паразитирования, клинику диагностики и лечение заболеваний вызванных паразитами. Учатся диагностировать хроническую специфическую инфекцию, применять мероприятия по обследованию и лечению больных, диагностировать паразитарные заболевания.

Тема 24 Опухоли. Доброкачественные и злокачественные опухоли. Врождённые заболевания

Общие сведения. Доброкачественные и злокачественные опухоли. Клиника и диагностика (клиническая, рентгенологическая, эндоскопическая, гистологическая). Ранняя диагностика злокачественных опухолей. Предраковые заболевания. Факкультативные и облигатные предраки. Клиническая характеристика наиболее часто встречающихся локализаций опухолей.

Опухоли соединительно-тканые: доброкачественные (фибриома, липома, хондрома, остеома); злокачественные (саркома).

Опухоли из мышечной, сосудистой и нервной ткани (миома, ангиома, глиома, невринома, ганглионеврома).

Опухоли эпителиального происхождения: доброкачественные (папиллома, аденома, цистоаденома, дермоид); злокачественные (рак).

Лечение опухолей: хирургическое, лучевое, химиотерапевтическое, комбинированное лечение.

Организация онкологической помощи в СНГ и Республике Казахстан.

Понятие. Наиболее часто наблюдаемые врожденные заболевания: череп, головной и спинной мозг (черепно-мозговые и спинномозговые грыжи, водянка головного мозга); шея (кривошея, добавочные ребра, срединные и боковые кисты и свищи); сердечно-сосудистая система и легкие (врожденные пороки сердца, коарктация аорты, врожденные кисты и бронхэктазы); пищеварительный тракт (заячья губа, пилороспазм, пилоростеноз, свищи и кисты желчного протока, атрезия заднего прохода); мочеполовая система (кисты и свищи мочевого протока, подковообразная почка, эктопия мочевого пузыря, гипоспадия, эписпадия, крипторхизм, фимоз, парафимоз); позвоночник (незаращение дужек позвонков, сакрализация, люмбализация); конечности (врожденное недоразвитие конечностей, врожденные вывихи, косопальность, синдактилия, полидактилия). Принципы хирургического лечения пороков развития.

Практическое занятие: Работа в онкологическом диспансере. Отработка навыков по составлению плана обследования онкологических больных. Решение тематических задач. Составление тестов. Изучение видов опухолей, симптомов доброкачественной и злокачественной опухоли, дифференциальную диагностику предраковых заболеваний, принципы лечения опухолей, виды врождённых заболеваний их причины. Учатся выявлять доброкачественные опухоли, предраковые и злокачественные заболевания, диагностировать различные виды опухолей, обследовать больных с врождёнными заболеваниями.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны.	10
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	21
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	21
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	22

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

0301000 - «Емдеу ісі» мамандығы 0301013 - «Фельдшер» біліктілігі бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын (бұдан әрі - МЖМБС) енгізуге байланысты «Жалпы хирургия, анестезиология және реанимация» пәні бойынша жаңа үлгілік оқу бағдарламасы құрастырылды, ол болашақ мамандардың кәсіптік құзыреттілігін қалыптастырудағы бағдарламаның бір бөлігі болып саналады. Үлгілік оқу бағдарламасында фельдшерлердің құзырлығын ескере отырып асептика мен антисептика, инфузия мен трансфузия, хирургиялық инфекция, жарақаттарды емдеу, жансыздандыру мен реанимация негіздері сияқты мәселелерге көп көңіл бөлінеді.

Пән келесі тараулардан тұрады:

- Қазақстанда хирургиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру ерекшеліктері;
- асептика мен антисептика мәселелері;
- қан кету;
- десмургия;
- инфузия және трансфузия;
- жансыздандыру негіздері;
- хирургиялық инфекциялар;
- жарақаттарды емдеу;
- жабық жарақаттарды емдеу;
- реанимация негіздері
- хирургиялық наукастарды клиникалық тексерудің негізі;
- әртүрлі жарақаттар кезінде хирургиялық көмек көрсету ерекшеліктері.

Бағдарлама басқа клиникалық пәндермен интеграцияны қарастырады: анатомия, физиология, ішкі аурулар, акушерия мен гинекология. МЖМБС бойынша базалық кәсіптік және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқудың құрылымы енгізілген.

Білім беру ұйымы оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда пәнді оқыту бойынша үлгілік оқу бағдарламасында қазіргі заманға сай оқу технологиясын қолдануға бөлінген оқу уақытының көлемін сақтай отырып 15-25%-ға өзгертуге құқылы (ҚР МЖМБС 4.05-2008 «Орта білім. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі ережелер»).

Сабақты өткізу түрлері:

- сабақтар оқу орнының сабақ кестесі бойынша жүргізіледі (теориялық, практикалық және жеке);
- оқытушылардың тапсырмалары бойынша білім алушылардың сабақтан тыс уақытында өз бетінше дайындалуы.

ранеая инфекция. Формы газовой гангрены, причины, клиническая картина, первая помощь, лечение и профилактика. Причины столбняка. Клиническая картина. Экстренная профилактика столбняка. Лечение.

Тема 21 Хирургическая инфекция. Гнилостная инфекция. Сибирская язва. Дифтерия ран. Рожистое воспаление

Неклотридиальная анаэробная гнилостная инфекция. Клиника, лечение. Сибирская язва. Возбудитель, формы течения. Особенности сибиреязвенного карбункула, его дифференциальная диагностика. Мероприятия при выявлении. Понятие о дифтерийной инфекции ран. Клиника, лечение. Рожистое воспаление. Формы рожи. Профилактика, принципы лечения. Особенности ухода.

Практическое занятие: Работа с учебными пособиями. Отработка навыков по составлению плана обследования и лечения, больных с хирургической инфекцией. Решение тематических задач. Изучение возбудителей анаэробной хирургической инфекции, характер местных воспалительных изменений, форм газовой гангрены, клинику и принципы лечения, возбудителя столбняка, клинику, экстренную профилактику столбняка, лечение столбняка, видов острой специфической инфекции, этиологии, патогенеза и клиники этих заболеваний. Учатся диагностировать и применять мероприятия по лечению анаэробной хирургической инфекции, проводить экстренную профилактику столбняка по Безредко, диагностировать острую специфическую инфекцию, применять мероприятия по обследованию и лечению больных.

Тема 22 Хирургическая инфекция. Хроническая специфическая хирургическая инфекция

Костно-суставной туберкулез. Классификация. Патогенез. Схема эволюции костно-суставного туберкулеза (этапы и фазы). Клиническое течение болезни (местные и общие симптомы). Особенности течения в преартритической и артритической стадиях. Осложнения. Организация санитарно-ортопедической помощи Хирургическое лечение. Отдельные виды (спондилит, коксит, гонит, туберкулезный лимфаденит).

Актиномикоз. Патогенез. Наиболее частая локализация. Симптоматика. Диагностика.

Тема 23 Паразитарные заболевания

Эхинококкоз. Понятие об однокамерном (гидатидозном) и многокамерном (альвеолярном) эхинококкозе. Патологическая анатомия и клиника поражения. Принципы хирургического лечения. Цистецеркоз. Лямблиоз. Описисторхоз. Пути заражения.

Аскаридоз и вызываемые им хирургические заболевания (непроходимость кишечника, механическая желтуха и т.д.).

Практическое занятие: Работа с учебными пособиями.

Отработка навыков по составлению плана обследования и лечения, больных с хирургической инфекцией. Решение тематических задач. Отработка навыков по составлению плана обследования и лечения, больных с туберкулезом. Решение тематических задач. Проведение беседы о профилактике паразитарных заболеваний

лезни. Изучение причины термических ожогов, отморожений и омертвений, видов термических ожогов и степень их тяжести, патогенеза и клиники ожоговой болезни, отморожений и омертвений, объёма ПМП и лечения их, профилактики пролежней, влияние электрического тока на организм, разновидности петель тока, клиники, степени электротравмы, клиники электроожогов, ПМП при электротравме. Учатся определять площадь и тяжесть ожогов и отморожений, оказывать ПМП при термических и химических ожогах, определять степень поражения током, методике проведение поэтапной первой помощи при электротравме, обработке электроожогов, лечения электротравм.

Тема 18. Хирургическая инфекция. Острая местная неспецифическая хирургическая инфекция

Классификация. Этиология и патогенез. Местная и общая реакция тканей. Вопросы профилактики. Основные принципы общего и местного лечения. Значение применения антибиотиков. Отдельные виды острых гнойных заболеваний (фурункул, карбункул, гидроаденит, флегмоны, абсцесс, тромбофлебит, мастит и т.д.). Гнойные заболевания сосудов.

Острые гнойные заболевания костей и суставов (остеомиелит гематогенный и травматический, первично-хронические формы остеомиелита, артрит, гнойный синовит, остеоартрит и др.).

Тема 19 Хирургическая инфекция. Острая общая неспецифическая хирургическая инфекция – сепсис

Определение сепсиса. Классификация. Формы течения хирургического сепсиса. Септицемия. Септикопиемия. Септический шок. Признаки начинающегося септического шока. Клиника, диагностика, лечение.

Практическое занятие: Работа в отделении гнойной хирургии. Работа с учебными пособиями. Отработка навыков по составлению плана обследования и лечения, больных с хирургической инфекцией. Решение тематических задач. Изучение возбудителей неспецифической инфекции, признаков неспецифического воспаления тканей, характера воспалительных изменений в тканях, мероприятия по лечению хирургических инфекций, причин, клиники и патогенеза сепсиса, формы течения сепсиса, клинику септицемии, септикопиемии, септического шока, признаков начинающегося септического шока, методики ПМП при септическом шоке. Учатся определять характер воспалительных изменений в тканях, выполнять мероприятия по лечению хирургических инфекций, вскрыть гнойник, провести туалет гнойника, применять мажевые повязки, диагностировать сепсис, различать гнойно-резорбтивную лихорадку и сепсис, проводить туалет раны при сепсисе, определить начинающийся септический шок, принимать меры по профилактике септического шока и его лечению.

Тема 20 Хирургическая инфекция. Острая анаэробная клостридиальная хирургическая инфекция. «Газовая» гангрена. Столбняк

Понятие об анаэробной инфекции. Виды анаэробной инфекции. Клостридиальная

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Білім беру бағдарламасында және стандарт-та жоспарланған оқыту нәтижелері	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
<p>Білім алушылар:</p> <p>Базалық:</p> <p>БҚ 1. Денсаулықты нығайту, өмірлік және кәсіптік мақсаттарға жету үшін дене шынықтыру-спорттық іс-әрекеттерді қолдана білуде;</p> <p>БҚ 2. Әлемнің және аймақтың негізгі тарихи-мәдени орталықтарын, мәдениет түрлерін және этникалық құндылықтар жайлы түсінігі болуда;</p> <p>БҚ 3. Қоғамда адамдар арасындағы қатынасты реттеуде адамгершілік ережелерін, диалектикалық дамудың негізгі заңдары мен заңдылықтарын, практикалық қызметте қолданыстағы заңдарды қолдана білуде;</p> <p>БҚ 4. Саяси жүйе және саяси тәртіп, саясатқа деген адамдардың көзқарасы жайлы түсінігі болуда;</p> <p>БҚ 5. Экономика негізі жайлы жалпы ережені, экономика негіздерін білуде, елдегі және шетелдегі экономикалық жағдайларды меңгере білуде;</p> <p>БҚ 6. Қазіргі компьютерлік технологиялар жайлы түсінігі болуда және оларды қазіргі медицинада қолдана білуде, кәсіптік қызметте қазіргі ақпараттық технологияларды қолдана білуде;</p> <p>БҚ 7. Рецепт жазуда, грек-латын терминдерінің мағынасын түсіндіре білуде, дәрілік заттардың фармакодинамикасы мен фармакокинетикасының жалпы заңдылықтарын білуде;</p> <p>БҚ 8. Тіршіліктің пайда болуы мен дамуының жалпы заңдылықтарын, қалыпты және патологиялық жағдайларда адам организміндегі тіндер жасушаларының, ағзалар мен жүйелердің құрылымы мен қызметін білуде;</p>	<p>Пәнді оқытудың нәтижесінде білім алушы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстан тұрғындарына хирургиялық көмек көрсету ерекшеліктерін; - асептика және антисептика мәселелерін; - жарақаттанудың түрлерін және оның алдын алуды; - алғашқы медициналық көмек көрсету мәселелерін; - тексеру әдістемелері және хирургиялық аурулар ағымының ерекшеліктері туралы білуі тиіс. - бөлімшені күнделікті және түпкілікті жиыстыра білуді; - дезинфекциялық заттарды тағайындаулар бойынша дайындауды және қолдана білуді; - күнделікті қолданатын заттарды зарарсыздандыруды; - жан сақтау бөлімінде науқастарға күтім жасауды; - операцияға дейінгі және операциядан кейінгі кезеңдерде науқастарға күтім жасауды үйреніп алуы қажет. - медициналық этика мен деонтология; - медициналық ұйымдарда санитария-гигиеналық режимді сақтауда; - өз құзыреттіліктерінің аясында науқастарға күтім жасау мәселелерін шешуде құзырлы болуы қажет.

БҚ 9. Тұқым қуалайтын аурулардың түрлерін және айқындау әдістерін меңгеруде және клиникалық пәндерді оқу кезінде алған білімдерін қолдана білуде;

БҚ 10. Себептердің, жағдайлардың және организмнің жауап қайтару қасиетінің аурудың пайда болуындағы, дамуындағы, нәтижесіндегі рөлін, адам организміндегі барлық тіндер мен ағзалардың орналасуы мен құрылымын, олардың негізгі атқаратын қызметтерін білуде және алған білімдерін клиникалық практикада қолдана білуде;

БҚ 11. Жасқа байланысты адам физиологиясын білуде және оларды арнайы пәндерді оқу кезінде қолдана білуде;

БҚ 12. Патологиялық реакциялардың сипатын анықтай білуде, микропрепараттар бойынша әртүрлі патологиялық үрдістерді микроскопиялау техникасын игере және оларды жіктей білуде;

БҚ 13. Микробтардың, вирустардың табиғатын, олардың инфекциялық үрдістердің дамуындағы рөлін, медициналық ұйымдардың құрылымдық бөлімдеріндегі науқастар мен медицина қызметкерлерін инфекциялық бақылауда және олардың инфекциялық қауіпсіздігін білуде;

Кәсіптік:

КҚ 1. Науқастарға мейірбикелік күтім жасауды ұйымдастыруда және оларды бақылауда, емшараларды және медициналық іс-әрекеттерді орындау техникасын меңгеруде;

КҚ 2. Ағзалар мен жүйелер қызметі бұзылыстарының негізгі симптомдары мен синдромдарын білуде, науқастарды зертханалық, функциональдық және аспаптық тексеру әдістеріне дайындау әдістемелерін игеруде;

КҚ 3. Ересектер мен балаларға дәрігерге дейінгі және білікті медициналық шұғыл көмек көрсетуде;

КҚ 4. Әртүрлі зақымданулар кезінде алғашқы медициналық жәрдем көрсету тәсілдерін,

Тема 14 Травмы. Открытые механические повреждения

Классификация. Течение раневого процесса. Виды заживления ран. Морфологические и биохимические изменения в ране. Общие принципы лечения свежих ран. Первичная хирургическая обработка ран. Шов первичный, первично-отсроченный, вторичный. Принципы лечения инфицированных ран. Современные методы лечения гнойных ран. Современные виды энзимотерапии, биотерапии гнойно-воспалительных заболеваний.

Практическое занятие: Работа в травматологическом отделении. Разбор алгоритмов по обследованию и оказанию ПМП больным с механическими повреждениями. Отработка навыков обследования и оказания ПМП травматологическим больным. Изучение видов травмы, определение открытых и закрытых механических повреждений, признаков повреждений, объёма ПМП при повреждениях, классификации ран, фазы заживления ран, ПХО ран и дренирование ран. Учащиеся учатся обследовать травматологического больного, производить необходимую иммобилизацию и транспортировку, накладывать необходимую повязку, оказывать ПМП при любых ранениях, проводить туалет раны и ПХО раны, накладывать и снимать швы.

Тема 15 Травмы. Термические повреждения. Ожоги. Ожоговая болезнь

Ожоги термические и химические. Классификация ожогов по степени, площади поражения. Расстройства организма при ожогах: шок, токсикоз, плазморея. Особенности ожогового шока. Осложнения (сепсис). Оказание первой помощи. Ожоговая болезнь. Периоды ожоговой болезни. Лечение. Исходы.

Тема 16 Травмы. Термические повреждения. Отморожения. Омертвения

Классификация. Симптомы в дореактивном и реактивном периодах. Степени отморожения. Современные взгляды на патогенез отморожения. Общее охлаждение. Замерзание. Первая помощь. Лечение. Некрозы. Сухая и влажная гангрена. Пролежни. Язвы. Свищи. Клиника, профилактика, лечения. Некроз. Общие понятия. Причины развития заболевания. Виды некрозов. Сухая и влажная гангрены. Общие принципы лечения. Профилактика. Отдельные виды нарушения кровообращения. Тромбозы и эмболии. Облитерирующий эндартериит. Облитерирующий атеросклероз. Значение коллатерального кровообращения. Трофические язвы (варикозные, посттравматические, рубцовые, послеожоговые и т.д.). Пролежни. Свищи. Классификация. Диагностика. Лечение.

Тема 17 Травмы. Электротравма

Понятие об электротравме. Влияние электрического тока на организм. Петли тока. Знаки тока. Степени электротравмы. Особенности электроожогов. Местные и общие явления, оказание первой помощи. Методы дефибрилляции сердца. ПМП при электротравме. Лечение.

Практическое занятие: Разбор алгоритмов по определению тяжести термических повреждений отморожений и электротравмы, оказания неотложной помощи при повреждениях. Отработка навыков оказания ПМП при ожогах и ожоговой бо-

Тема 11 Общие нарушения жизнедеятельности при хирургических заболеваниях. Основы реанимации

Понятие реанимации и реаниматологии. Виды терминальных состояний. Признаки жизни. Признаки биологической смерти. Этапы проведения лёгочно-сердечной реанимации.

Практическое занятие: Посещение реанимационного отделения и палаты интенсивной терапии. Разбор алгоритмов по определению признаков терминальных состояний и оказания реанимационной помощи. Отработка навыков выполнения элементарной сердечно-лёгочной реанимации. Изучение понятий о терминальных состояниях, клинику терминальных состояний, основные методы реанимации, средства интенсивной терапии.

Тема 12 Травмы. Травматический шок. Травматический токсикоз. Травматическая асфиксия

Понятие о травматическом шоке, синдроме длительного сдавления и синдроме сдавления грудной клетки. Клиники. Стадии. Неотложная помощь. Лечение. Методы освобождения пострадавших из завала.

Практическое занятие: Посещение реанимационного отделения и палаты интенсивной терапии. Разбор алгоритмов по обследованию и оказанию ПМП при тяжёлых осложнениях механической травмы. Отработка навыков обследования и проведения мероприятий ПМП. Изучение причин, патогенеза и клиники травматической асфиксии, травматического токсикоза, шока, принципов оказания первой помощи. Оценка тяжести состояния больного по основным показателям жизнедеятельности (АД, пульс), оказание поэтапной первой помощи, умение правильно извлекать пострадавшего из под завалов.

Тема 13 Травмы. Закрытые механические повреждения. Ушибы, растяжения, вывихи суставов, переломы

Классификация. Понятие о производственном, сельскохозяйственном, бытовом, уличном, спортивном, военном травматизме. Организация первой помощи. Общие явления при травме: обморок, шок, коллапс. Травматический шок, профилактика, лечение. Опасности травмы: шок, кровотечение, инфекция.

Закрытые повреждения. Повреждения мягких тканей: ушибы, растяжения, разрывы. Оказание первой помощи.

Вывихи суставов. Классификация. Механизм вывихов. Клиника и лечение.

Переломы костей. Классификация. Клиника. Первая помощь при закрытых и открытых переломах. Этапы лечения: репозиция отломков и иммобилизация конечности (стимуляция образования костной мозоли, реабилитация). Показания и противопоказания к оперативному лечению переломов.

Функциональный метод лечения. Стадии образования костной мозоли. Морфологические изменения в различные сроки после перелома.

хирургиялық науқастарға күтім жасау әдістерін, жүрек-өкпе реанимациясы әдістемелерін меңгере білуде;

КҚ 5. Барлық жас кезеңдерінде кездесетін аурулар дамуында және қауіпті жағдайларда қарқынды терапия мен реанимацияның қазіргі әдістемелерін игеруде және МҰ ауруханаларында науқастарға қалпына келтіру емін және оңалту шараларын ұйымдастыра білуде;

КҚ 6. Шиеленістерді шешудің дағдыларын, коммуникативті дағдыларды игеруде, алған білімдерін күнделікті өмірде және кәсіптік қызметте қолдануда, этика-деонтология негізінде науқастармен, олардың туған-туыстарымен, қызметтестермен қарым-қатынас дағдыларын игеруде;

Арнайы:

АҚ 1. Күтім бойынша барлық іс-әрекеттерді өздігінше орындауда, нормативті және медициналық құжаттарды рәсімдеуде;

АҚ 2. Дәрігер тағайындаған емдік, диагностикалық, алдын-алу шараларын орындай білуде;

АҚ 3. Шұғыл операцияларды жүргізу үшін науқастарды зертханалық, функционалдық, аспаптық тексеру әдістеріне дайындау техникасын меңгеруде;

АҚ 4. Науқасқа тағайындалған дәрілік заттардың әсерін бағалауда, дәрілермен ұланғанда дәрігерге дейінгі көмек көрсете білуде;

АҚ 5. Өмірге қауіп төндіретін және шұғыл жағдайлар кезінде медициналық көмек көрсете білуде;

АҚ 6. Зертханалық тексерулерге материал жинауды жүзеге асыра білуде;

АҚ 7. Дәрігерге дейін медициналық көмек көрсете білуде **құзырлы болуы қажет.**

3 «Жалпы хирургия, анестезиология және реанимация» пәнінің тақырыптық жоспары және мазмұны

№ п/п	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Тараулар мен тақырыптар атауы	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
Анестезиология мен реанимация және жалпы хирургия IV семестр. Барлығы - 64 сағат, теория – 28 сағат, практика – 36 сағат				
1	Хирургия пәніне кіріспе. Қазақстан Республикасында хирургиялық қызметті ұйымдастыру	2	2	
2	Хирургиялық инфекцияның алдын алу. Асептика және антисептика. Асептика және антисептика әдістері	10	4	6
3	Қан кету. Қан кетуді тоқтату әдістері. Қан кетудің асқынулары	10	4	6
4	Жансыздандыру. Жергілікті және жалпы анестезияның түрлері	8	2	6
5	Десмургия. Жұмсақ және қатты таңғыштардың түрлері.	12	2	6
6	Иммобилизация және тасымалдау		2	
7	Қуысты ағзаларды, жарақаттар мен қуыстарды дренаждау. Пункциялар		2	
8	Қан және каналмастырғыларды құю. Қан топтары мен резус-фактор. Қан құю ережелері. Қан құюдың асқынулары. Қаналмастырғылар	10	4	6
9	Хирургиялық операциялар. Операцияға дейінгі және операциядан кейінгі кезеңдер	12	4	6
10	Хирургиялық ауруларды диагностикалау. Амбулаториялық хирургия		2	

V семестр. Барлығы - 66 сағат, теория – 28 сағат, практика – 38 сағат				
11	Хирургиялық аурулар кезіндегі тіршілік қызметінің жалпы бұзылыстары. Реанимация негіздері	10	2	6
12	Жарақаттар. Жарақаттан болатын шок. Жарақаттан болатын токсикоз. Жарақаттан болатын асфиксия		2	

крови. Изучение действующих приказов, правил переливания, методов переливания крови, клинику осложнений переливания крови, принципы ПМП при осложнениях.

Определение группы крови и резус-фактора, определение качества крови по внешним признакам, проведение проб на совместимость, работа с документацией.

Тема 9 Хирургическая операция. Предоперационный и послеоперационный периоды

Понятие о хирургических операциях. Виды хирургического вмешательства. Этапы хирургической операции. Анатомическое и физиологическое обоснование хирургических операций.

Предоперационный период. Задачи предоперационного периода. Обследование больного. Подготовка больного к операции. Особенности подготовки к экстренным операциям. Наблюдение за больным во время операции и физиологические методы контроля за его состоянием.

Послеоперационный период. Уход за больным. Наблюдение за внешним видом, температурой, нервной системой, деятельностью сердца и легких, органами пищеварения и мочеотделения. Диета. Наблюдение за повязкой. Ранние и поздние осложнения в послеоперационном периоде.

Практическое занятие: Посещение операционной и послеоперационной палаты. Разбор алгоритмов по видам и этапам операции, по подготовке больного к операции и ведению больного в послеоперационном периоде. Отработка навыков по укладыванию больного на операционный стол и составлению набора инструментов для различных операций, по подготовке больного к операции и ведению больного в послеоперационном периоде. Изучение видов операций, этапов операций, показаний и противопоказаний к операциям, групп хирургических инструментов, понятие о предоперационном и послеоперационном периодах, методики подготовки больного к различным видам операций, классификация послеоперационного периода, изменения происходящие в организме в связи с оперативным вмешательством, послеоперационные осложнения и их предупреждение, уход за послеоперационными больными.

Тема 10 Диагностика хирургических заболеваний. Амбулаторная хирургия

Особенности обследования хирургического больного. Инструментальные и лабораторные методы исследования. Виды амбулаторной хирургической помощи в различных медицинских учреждениях района и областного центра. Оснащение хирургического кабинета поликлиники.

Практическое занятие: Работа в хирургическом кабинете поликлиники. Изучение особенностей обследования хирургических больных, инструментальных и лабораторных методов обследования хирургических больных, понятие об амбулаторной хирургии, объеме хирургической помощи в различных учреждениях амбулаторной хирургии, оснащений хирургического кабинета поликлиники. Обследование хирургического больного, описание локального статуса, определение показаний для амбулаторного лечения больного, трактовка некоторых данных лабораторного обследования больного.

Практическое занятие: Особенности и техника наложения мягких и твердых повязок, иммобилизационных шин (Крамера, Дитерихс, подручные средства). Наложение повязок на отдельные области тела. Определение качества гипса. Подготовка и техника наложения гипсовых повязок.

Тема 6 Иммобилизация и транспортировка

Понятие об иммобилизации. Задачи и цели иммобилизации. Общие принципы иммобилизации. Транспортные и лечебные шины. Способы транспортировки больных при различных повреждениях и травмах.

Практическое занятие: Готовить больного к иммобилизации и транспортировке, производить иммобилизацию при различных повреждениях с помощью стандартных шин и подручных средств, производить транспортировку больных при различных травмах и заболеваниях

Тема 7 Дренирование полых органов, ран и полостей. Пункции

Основные цели и задачи пункций и дренирования. Показания и противопоказания. Виды дренирования. Виды дренажей. Методы дренирования. Техника дренирования ран, плевральной и брюшной полостей. Техника пункций суставов, плевральной полости, мочевого пузыря. Осложнения дренирования и пункций.

Практическое занятие: Готовить пациентов к различным видам дренирования, правильно определять места установки дренажей, подобрать необходимой вид дренажа для конкретного заболевания, выполнять дренирование ран, плевральной и брюшной полостей, выполнять элементарные пункции.

Тема 8 Переливание крови и кровезаменителей. Группа крови и резус-фактор. Правила переливания крови. Осложнения переливаний. Кровезаменители

История переливания крови. Изоаглютинация и группы крови. Методы определения групп крови. Резус-фактор и его определение. Понятие о донорах. Консервирование крови, ее хранение и определение годности для переливания. Препараты и компоненты крови. Показания и противопоказания к переливанию крови.

Пробы на совместимость. Механизм действия перелитой крови. Техника переливания крови. Внутривенное, внутриартериальное и внутрикостное переливание крови. Ошибки, опасности и осложнения при переливании крови, их профилактика и лечение. Обменные переливания, реинфузия крови, переливание консервированной крови, аутокрови. Прямое переливание. Донорство. Организация службы крови.

Кровезаменители. Классификация кровезаменителей по химическому составу и их назначениям. Пробы при переливании кровезаменителей. Осложнения при переливании кровезаменителей, их предупреждение и лечение.

Практическое занятие: Разбор алгоритмов по проведению определения групп крови и резус-фактора. Работа с алгоритмами по проведению проб на совместимость донора и реципиента. Отработка навыков определения групп крови и резус-фактора и проб на совместимость. Определение показания и противопоказания к переливанию

13	Жарақаттар. Механикалық жабық зақымдар. Соғып алу, созып алу, буындардың шығып кетуі, сынықтар	10	2	6
14	Жарақаттар. Механикалық ашық зақымдар		2	
15	Жарақаттар. Термиялық зақымдар. Күйіктер. Күйік аурулары		2	
16	Жарақаттар. Термиялық зақымдар. Үсу. Өліеттену	12	2	6
17	Жарақаттар. Электрлік жарақаттар		2	
18	Хирургиялық инфекция. Бейспецификалық хирургиялық жергілікті жіті инфекция	10	2	6
19	Хирургиялық инфекция. Бейспецификалық хирургиялық жалпы жіті инфекция – сепсис		2	
20	Хирургиялық инфекция. Жіті анаэробты клостридиялық хирургиялық инфекция. «Газды» гангрена. Сіреспе	10	2	6
21	Хирургиялық инфекция. Шірік инфекция. Сібір ойықжарасы. Жарақат дифтериясы. Тілме қабынбасы		2	
22	Хирургиялық инфекция. Спецификалық хирургиялық созылмалы инфекция	10	2	6
23	Паразиттік аурулар		2	
24	Ісіктер. Қатерлі және қатерсіз ісіктер. Туа біткен аурулар	4	2	2
	Жиыны:	130	56	74

1 тақырып Кіріспе. ҚР хирургиялық қызметті ұйымдастыру

Қазақстан Республикасында хирургиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Хирургиялық науқастарға күтім жасау кезіндегі кіші мейірбикенің атқаратын ролі. Медициналық этика мен деонтологияның негізі, бөлімшеде емдеу-сақтау режимін қамсыздандыру.

2 тақырып Хирургиялық инфекцияның алдын алу. Асептика және антисептика. Асептика және антисептика әдістері

Хирургиялық бөлімшеде санитария-гигиеналық қойылатын талаптар және індетке қарсы режим. Асептика, антисептика. Зарарсыздандыру мен залалсыздандыру туралы түсінік. Қолданыстағы бұйрықтар.

Антисептика. Антисептика идеясының негізін қалаушылар: Листер және Н.И. Пирогов антисептикасы. Еуропа мен Ресейде антисептика мен асептиканың дамуы (П.И. Пелехин, Н.В. Склифосовский).

Қазіргі антисептиканың түрлері (механикалық, физикалық, химиялық, биологиялық, иммунды-биологиялық, аралас). Антисептикалық заттардың әсер ету механизмі туралы қазіргі көзқарастар: фагоцитозға тигізетін әсері, бактерицидтік әсері. Негізгі антисептикалық заттар мен антибиотиктердің сипаттамасы. Антибиотиктермен үйлесімді емдеудің негізі, антибиотиктермен емдеу кезіндегі асқинулар және олардың алдын алу. Хирургиялық инфекциялардың энзимотерапиясы. Антисептиктерді қолданудың негізгі әдістері.

Асептика – ол хирургиялық аурулардың алдын алу әдісі. Қазіргі кездегі асептиканың маңызы. Инфекция көздері. Эндогенді және экзогенді инфекция (ауа-тамшы, контактылы, имплантациялық).

Ауа-тамшы жолдары арқылы жұғатын инфекциялардың алдын алу. Хирургиялық бөлімшені ұйымдастыру, оны жоспарлау, негізгі бөлмелері және олардың құрылымы. Палаталар, емшара, таңу бөлмелері, олардың құрал-жабдықтары. Операциялық блок, оның құрылымы мен құрал-жабдықтары: операциялық, операция алды, зарарсыздандыру, материалдар, аппараттар, анестезиологиялық қызмет көрсету бөлмелері, эндоскопия бөлімшесі және т.б.. Операциялық және таңу бөлмелерін жиыстыру түрлері. Ламинарлық ағысты ауасы бар операциялық бөлме, окшаулау-бокс.

Операциялық бөлмедегі қызметкер мен қатысушылардың (студенттер, дәрігерлер) тәртібі. Емханадағы хирургиялық бөлменің құрылымы мен жабдықтылығы.

Контактылы инфекцияның алдын алу. Хирургиялық құрал-жабдықтар, олардың құрылымы жағынан ерекшеліктері, зарарсыздандыру алдында дайындау және зарарсыздандыру, оларға күтім жасау. Таңу материалдары, олардың қасиеті және оларға қойылатын талаптар. Таңу материалдарына қойылатын негізгі талаптар. Таңу материалдарын, операциялық ақжаймаларды дайындау және оларды зарарсыздандыру. Автоклав, оның құрылысы және онымен жұмыс істеу принциптері. Зарарсыздандыруды бақылау. Қолғаптарды, дренаждарды зарарсыздандыру. Операция жасайтын орынды дайындау. Хирург қолын операцияға дайындау.

Имплантациялық инфекцияның алдын алу. Тігу материалдарын (жібек, кетгут, капрон ж.б.) зарарсыздандырудың қазіргі тәсілдері. Пластикалық хирургия мен травматологиядағы аллопластикалық және гомопластикалық материалдарды зарарсыздандыру. Зарарсыздандырудың жаңа түрлері: ультрадыбысты, қазіргі жағдайдағы газды зарарсыздандыру. ЖИТС және басқа вирустық инфекциялардың алдын алу. Эндоскопиядағы зарарсыздандыру. Зарарсыздандыру алдында өңдеу және зарарсыздандыру.

Практикалық сабақ: Хирургиялық стационар бөлмелерінің құрамы, жабдықтылығы, мүліктері. Жаймаларды сақтау және тасымалдау. Хирургиялық бөлімшеде инфекциялық қауіпсіздікті сақтаудағы фельдшердің рөлі. Медициналық мекемелер төңірегінде медициналық қалдықтарды жинау, сақтау және тасымалдау. Бөлімшеде және орталықтандырылған зарарсыздандыру орталығында жұмыс істеу. Хирургиялық инфекциялардың даму жағдайын, ену және таралу жолдарын, зарарсыздандырудың негізгі тәсілдерін, зарарсыздандыруды бақылау тәсілдерін, антисептиканың негізгі тәсілдерін, антисептикалық ерітінділерді зерттеу. Дәкелік майлықты, тампондарды, турундаларды дайындауды, материалдарды бикске са-

Тема 3 Кровотечения. Методы остановки кровотечения. Осложнения кровотечений

Понятие о кровотечениях. Классификация. Симптоматология кровотечения. Острое малокровие после кровопотери. Реакция организма на кровотечение. Факторы, способствующие самостоятельной остановке кровотечения. Временные и окончательные методы остановки кровотечения; механические, химические, физические, биологические. Причины смерти от кровопотери.

Практическое занятие: Работа и разбор алгоритмов по остановке кровотечений. Трактовка лабораторных данных. Отрабатывают навыки по применению временных методов остановки кровотечения. Учатся определять признаки кровотечения, применять методы остановки кровотечения.

Тема 4 Обезболивание. Виды местной и общей анестезии

История обезболивания. Основные этапы развития общего обезболивания и местной анестезии. Общее обезболивание. Механизм действия наркотического вещества на организм (теории наркоза).

Фармакодинамика наркотических веществ. Мышечные релаксанты их классификация. Механизм их действия. Осложнения при применении мышечных релаксантов.

Клиническое течение наркоза. Масочный, интубационный, внутривенный наркоз. Показания. Противопоказания. Осложнения во время наркоза и в раннем послеоперационном периоде, их профилактика и лечение.

Аппаратура для наркоза и искусственной вентиляции легких. Способ искусственной вентиляции легких.

Понятие о методах управления жизненно важными функциями организма: искусственная гипотермия, искусственная гипотония. Аппаратура и средства реанимации.

Местное обезболивание. Лекарственные вещества применяемые для местного обезболивания. Фармакодинамика анестезирующих веществ. Виды и способы местного обезболивания (поверхностная, инфильтрационная по Вишневскому, проводниковая, корешковая, внутрикостная). Показания. Противопоказания. Опасности, осложнения.

Практическое занятие: Работа и разбор алгоритмов по подготовке и проведению местной и общей анестезии. Отработка методик проведения местной анестезии. Изучение стадии и уровни наркоза, инструментов и аппаратов для наркоза, веществ для наркоза, препаратов для местной анестезии. Учатся готовить больного к наркозу, собрать набор инструментов для ингаляционного наркоза, собрать набор инструментов для местной анестезии, обезболить при ранениях и травмах

Тема 5 Десмургия. Виды мягких и твердых повязок

Общие принципы наложения повязок. Понятие о перевязках и повязках Бинтовые, клеевые, косыночные, гипсовые повязки. Типовые повязки на отдельные области тела. Повязки на голову, шею, грудную клетку, живот, верхние и нижние конечности.

Способы закрепления перевязочного материала на ране. Виды твердых повязок. Способы наложения гипсовых повязок, осложнения.

логическая, иммунно-биологическая, смешанная). Взгляды на механизм действия антисептических средств: влияние на фагоцитоз, бактерицидное действие. Характеристика основных антисептических средств и антибиотиков. Основы рациональной антибиотикотерапии, осложнения при применении антибиотиков и их профилактика. Энзимотерапия хирургической инфекции. Основные методы применения антисептиков.

Асептика как метод профилактики хирургической инфекции. Значение асептики в современных условиях. Источники инфекции. Эндогенная и экзогенная инфекция (воздушно-капельная, контактная, имплантационная).

Профилактика воздушно-капельной инфекции. Организация хирургического отделения, его планировка, основные помещения и их устройство. Палаты, процедурная, перевязочная, их оборудование. Операционный блок, его устройство и оборудование: операционная, предоперационная, стерилизационная, материальная, аппаратная, помещения анестезиологической службы, отделении эндоскопии и др. Виды уборки операционной и перевязочной. Операционная с ламинарным потоком воздуха, бокс-изолятор с ламинарным потоком воздуха.

Поведение персонала и посетителей (студентов, врачей) в операционной. Устройство и оборудование хирургического кабинета в поликлинике.

Профилактика контактной инфекции. Хирургические инструменты, особенности их устройства, предстерилизационная подготовка и стерилизация, уход за ними. Перевязочный материал, его свойства и требования к нему. Основные требования, предъявляемые к перевязочному материалу. Подготовка перевязочного материала, операционного белья и их стерилизация. Автоклав, его устройство и принцип работы. Контроль за стерильностью. Стерилизация перчаток, дренажей. Подготовка операционного поля. Современные способы подготовки рук хирурга к операции.

Профилактика имплантационной инфекции. Современные способы стерилизация шовного материала (шелк, кетгут, капрон, и др.). Стерилизация аллопластического и гомопластического материала в пластической хирургии и травматологии. Новые виды стерилизации: ультразвуковая, газовая стерилизация в современных условиях. Профилактика СПИДа и других вирусных инфекций. Стерилизация в эндоскопии. Предстерилизационная обработка и стерилизация лапароскопического инструментария для эндо-видеохирургических операций.

Практическое занятие: Содержание помещений хирургического стационара, оборудования, инвентаря. Хранение и транспортировка белья. Роль фельдшера в обеспечении инфекционной безопасности в хирургическом отделении. Сбор, хранение, транспортировка медицинских отходов на территории медицинской организации. Работа в отделении и ЦСО. Изучение условия развития хирургической инфекции, пути проникновения и распространения, основные методы стерилизации, методы контроля стерильности, основные методы антисептики, антисептические растворы и их концентрация. Учатся делать марлевые салфетки, тампоны, шарики, турунды, закладывать материалы в бикс, проводить предстерилизационную обработку инструментов, определять качество стерилизации, выписывать антисептические растворы. Работа и разбор алгоритмов по подготовке предметов и средств стерилизации.

луды, құралдарды зарарсыздандырудан бұрын өңдеуді, зарарсыздандыру сапасын анықтауды, антисептикалық ерітінділерді жазғызып алуды үйрену. Зарарсыздандыру заттары мен бұйымдарын әзірлеу бойынша алгоритммен жұмыс істеу және талдау.

3 тақырып Қан кету. Қан кетуді тоқтату әдістері. Қан кетудің асқынулары

Қан кету туралы түсінік. Жіктемесі. Қан кетудің симптоматологиясы. Қан кетуден кейін болатын жіті қаназдық. Қан кетуде организмнің реакциясы. Қан кетудің өздігінен тоқтатуына әсер ететін факторлар. Қан кетуді тоқтатудың уақытша және тұрақты әдістері: механикалық, химиялық, физикалық, биологиялық. Қан кетуден болатын өлім себептері.

Практикалық сабақ: Қан кетуді тоқтату бойынша алгоритммен жұмыс істеу және оны талдау. Зертханалық көрсеткіштерді түсіндіру. Қан кетуді уақытша тоқтату әдістерін меңгеру. Қан кету белгілерін анықтауды, қан кетуді тоқтату тәсілдерін қолдана білуді үйрену.

4 тақырып Жансыздандыру. Жергілікті және жалпы анестезияның түрлері

Жансыздандыру тарихы. Жалпы және жергілікті анестезияның даму кезеңдері. Жалпы жансыздандыру. Наркоздық заттардың организмге әсер ету механизмі (наркоз теориясы).

Наркоздық заттардың фармакодинамикасы. Бұлшықетті босаңсытатын заттар және олардың жіктемесі. Әсер ету механизмі. Бұлшықетті босаңсытатын заттарды қолдану кезінде болатын асқынулар.

Наркоздың клиникалық ағымы. Маскалық, интубациялық, венаішілік наркоз. Көрсетімдері. Қарсы көрсетімдері. Наркоз және операциядан кейінгі кезеңдерде болатын асқынулар, олардың алдын алу және емдеу.

Наркозға және өкпеге жасанды жолмен дем беруге арналған аппараттар. Өкпені жасанды демалдыру тәсілдері.

Организмнің өмір сүруіне маңызды қызметтерін басқару туралы түсінік: жасанды гипотермия, жасанды гипотония. Реанимациялық аппараттар мен заттар.

Жергілікті жансыздандыру. Жергілікті жансыздандыруға қолданатын дәрілік заттар. Жансыздандыратын заттардың фармакодинамикасы. Жергілікті жансыздандыру түрлері мен тәсілдері (беткейлік, Вишневский бойынша инфильтрациялық, өткізгіштік, түбіршектік, сүйекішілік). Көрсетімдері. Қарсы көрсетімдері. Қауіптілігі, асқынулары.

Практикалық сабақ: Жергілікті және жалпы жансыздандыруға дайындау және оны жүргізу алгоритмі бойынша жұмыс істеу және оларды талдау. Жергілікті жансыздандырудың тәсілін меңгеру. Наркоздың кезеңдері мен деңгейлерін, наркозға арналған құралдар мен аппараттарды, наркозға қолданылатын заттарды, жергілікті жансыздандыруға қолданылатын препараттарды зерттеу. Науқасты наркозға әзірлеуді, ингаляциялық наркозға арналған құралдар жиынтығын дайындауды, жергілікті жансыздандыруға арналған құралдар жиынтығын жинай білуді үйрену.

5 тақырып Десмургия. Жұмсақ және қатты таңғыштардың түрлері

Таңғыш салудың негізгі принциптері. Таңу және таңғыштар туралы түсінік. Дәкелік, желімдік, жаулық, гипстік таңғыштар. Дененің жеке аумағына салынатын таңғыштар. Басқа, мойынға, кеудеге, ішке, қолға және аяққа салынатын таңғыштар.

Таңу материалдарын жаракатта бекіту тәсілдері. Қатты таңғыштардың түрлері. Гипстік таңғышты таңу тәсілдері, асқынулары.

Практикалық сабақ: Жұмсақ және қатты таңғыштарды және иммобилизациялық шендеуіштерді салу ережелері мен техникасы (Крамер, Дитерихс, қолдағы заттар). Дененің жеке аумақтарына таңғыштарды салу. Гипстің сапасын анықтау. Гипстік таңғыштарды дайындау және салу техникасы.

6 тақырып Иммобилизация және тасымалдау

Иммобилизация туралы түсінік. Иммобилизацияның міндеттері мен мақсаттары. Иммобилизацияның жалпы принциптері. Тасымалдау және емдеу шендеуіштері. Өртүрлі жаракат алған науқастарды тасымалдау тәсілдері.

Практикалық сабақ: Науқасты иммобилизацияға және тасымалдауға әзірлеу, өртүрлі жаракаттану кезінде стандартты шендеуіштерді және қолда бар заттарды пайдалану арқылы иммобилизация жүргізу, өртүрлі жаракаттар мен аурулар кезінде науқастарды тасымалдау.

7 тақырып Қуысты ағзаларды, жаракаттар мен қуыстарды дренаждау. Пункциялар

Пункция және дренаж жасаудың негізгі мақсаттары мен міндеттері. Көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Дренаж жасаудың түрлері. Дренаждың түрлері. Дренаж жасаудың тәсілдері. Жаракатқа, плевра және іш қуысына дренаж салу техникасы. Буындарға, плевра қуысына, қуыққа пункция жасау техникасы. Дренаж жасау және пункция кезінде туындайтын асқынулар.

Практикалық сабақ: Дренаж жасаудың өртүріне науқастарды дайындау, дренаж қою орнын дұрыс анықтау, белгілі ауруларға дренаждың қажетті түрін таңдау, жаракатқа, плевра және іш қуыстарына дренаж жасау, қарапайым пункцияларды жасау.

8 тақырып Қан және қаналмастырғыларды құю. Қан топтары мен резус-фактор. Қан құю ережелері. Қан құюдың асқынулары. Қаналмастырғылар

Қан құюдың қысқаша тарихы. Изоаглютинация және қан топтары. Қан топтарын анықтау тәсілдері. Резус-фактор және оны анықтау. Донор туралы түсінік, қанды консервациялау жолдары, сақтау мерзімдері, қан препараттарының және қаналмастырғылардың жарамдылығын анықтау. Қан препараттары мен компоненттері. Қан құю көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Үйлесімділікке сынама жүргізу. Құйылған қанның әсер ету механизмі. Қан құю техникасы. Венаға, артерияға және сүйек ішіне қан құю. Қан құю кезінде жіберілетін қателіктер, туындайтын қауіптер және асқынулар, олардың алдын алу және емдеу. Алмастырмалы қан құю, қан реинфузиясы, консервацияланған қанды, өз қанын құю. Тікелей қан құю. Донорлық. Қан құю қызметін ұйымдастыру.

14	Травмы. Открытые механические повреждения		2	
15	Травмы. Термические повреждения. Ожоги. Ожоговая болезнь		2	
16	Травмы. Термические повреждения. Отморожения. Омертвения	12	2	6
17	Травмы. Электротравма		2	
18	Хирургическая инфекция. Острая местная неспецифическая хирургическая инфекция	10	2	6
19	Хирургическая инфекция. Острая общая неспецифическая хирургическая инфекция – сепсис		2	
20	Хирургическая инфекция. Острая анаэробная клостридиальная хирургическая инфекция. «Газовая» гангрена. Столбняк	10	2	6
21	Хирургическая инфекция. Гнилостная инфекция. Сибирская язва. Дифтерия ран. Рожистое воспаление		2	
22	Хирургическая инфекция. Хроническая специфическая хирургическая инфекция	10	2	6
23	Паразитарные заболевания		2	
24	Опухоли. Доброкачественные и злокачественные опухоли. Врожденные заболевания	4	2	2
	Итого:	130	56	74

3.1 Основное содержание дисциплины

Тема 1 Введение. Организация хирургической помощи в РК

Организация хирургической помощи в Республике Казахстан. Роль младшей медицинской сестры в уходе за хирургическими больными. Основы медицинской этики и деонтологии, обеспечение лечебно-охранительного режима в отделении.

Тема 2 Профилактика хирургической инфекции. Асептика и антисептика. Методы асептики и антисептики

Санитарно-гигиенические требования и противоэпидемический режим в хирургическом отделении. Асептика, антисептика. Понятие о дезинфекции, стерилизации. Действующие приказы.

Антисептика. Идеальные предшественники антисептики: антисептика Листера, Н.И. Пирогова. Развитие антисептики и асептики в Европе и России (П.И. Пелехин, Н.В. Склифосовский).

Виды современной антисептики (механическая, физическая, химическая, био-

3 Тематический план и содержание дисциплины «Общая хирургия анестезиология и реанимация»

№ п/п	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		всего	теория	практика
Общая хирургия с анестезиологией и реанимацией.				
IV семестр. Всего - 64 часа, теория - 28 часов, практика - 36 часов				
1	Введение в хирургию. Организация хирургической службы в РК	2	2	
2	Профилактика хирургической инфекции. Асептика и антисептика. Методы асептики и антисептики	10	4	6
3	Кровотечения. Методы остановки кровотечения. Осложнения кровотечений	10	4	6
4	Обезболивание. Виды местной и общей анестезии	8	2	6
5	Десмургия. Виды мягких и твёрдых повязок	12	2	6
6	Иммобилизация и транспортировка		2	
7	Дренирование полых органов, ран и полостей. Пункции		2	
8	Переливание крови и кровезаменителей. Группа крови и резус-фактор. Правила переливания крови. Осложнения переливаний. Кровезаменители	10	4	6
9	Хирургическая операция. Предоперационный и послеоперационный периоды	12	4	6
10	Диагностика хирургических заболеваний. Амбулаторная хирургия		2	

V семестр. Всего - 66 часов, теория - 28 часов, практика - 38 часов				
11	Общие нарушения жизнедеятельности при хирургических заболеваниях. Основы реанимации	10	2	6
12	Травмы. Травматический шок. Травматический токсикоз. Травматическая асфиксия		2	
13	Травмы. Закрытые механические повреждения. Ушибы, растяжения, вывихи суставов, переломы	10	2	6

Қаналмастырғылар. Химиялық құрамына және оларды тағайындауға байланысты каналмастырғылардың жіктелуі. Қаналмастырғыларды құю кезіндегі сынамалар. Қаналмастырғыларды құю кезіндегі асқынулар және олардың алдын алу және емдеу.

Практикалық сабақ: Қан топтарын және резус-факторды анықтау алгоритмін талдау. Донор мен реципиент үйлесімділігін анықтау алгоритмін талдау. Қан топтарын және резус-факторды анықтау, үйлесімділікті анықтау сынамаларын өткізу дағдыларын меңгеру. Қан құю көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін анықтау. Қолданыстағы бұйрықтарды, қан құю ережелерін, қан құю тәсілдерін, қан құю асқынуларының белгілерін зерттеу. Асқынулар кезінде көрсетілетін алғашқы медициналық көмек.

Қан топтарын және резус-факторды анықтауды, сыртқы түріне қарап қанның сапасын анықтауды, үйлесімділікке сынама жүргізуді, құжаттамалармен жұмыс істеуді үйрену.

9 тақырып Хирургиялық операциялар. Операцияға дейінгі және операциядан кейінгі кезеңдер

Хирургиялық операция туралы түсінік. Операциялардың түрлері. Хирургиялық операциялардың кезеңдері. Хирургиялық операцияларды анатомиялық және физиологиялық тұрғыдан негіздеу.

Операция алдындағы кезең. Операция алдындағы кезеңнің міндеттері. Науқасты зерттеу. Науқасты операцияға әзірлеу. Шұғыл операцияға дайындау ерекшеліктері. Операция кезінде науқасты бақылау, оның жағдайын бақылаудың физиологиялық тәсілдері.

Операциядан кейінгі кезең. Науқасқа күтім жасау. Науқастың сыртқы бейнесін, дене қызуын, нерв жүйесін, жүрек және өкпе, асқорыту мен зәр шығару ағзаларының қызметтерін бақылау. Емдем. Таңғыштың жағдайын бақылау. Операциядан кейін ерте туындайтын асқынулар.

Практикалық сабақ: Операциялық және операциядан кейінгі бөлмелерді қарау. Операция түрлері мен кезеңдері бойынша, науқасты операцияға әзірлеу, операциядан кейінгі кезеңде науқасты бақылау алгоритмін талдау. Операциялық үстелге науқасты жатқызу және әртүрлі операцияға арналған құралдар жиынтығын дайындау, науқастарды операцияға дайындау, операциядан кейінгі кезеңде науқасты бақылау дағдыларын меңгеру. Операцияның түрлері мен кезеңдерін, операция көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, хирургиялық құралдар тобын оқып үйрену, операцияға дейінгі және операциядан кейінгі кезең туралы түсінік, операцияның әртүріне науқасты дайындау тәсілдері, операциядан кейінгі кезеңнің жіктелуі, операциялық тәсілдерге байланысты организмде болатын өзгерістер, операциядан кейінгі асқынулар және олардың алдын алу, операциядан кейін науқастарға күтім жасау.

10 тақырып Хирургиялық ауруларды диагностикалау Амбулаториялық хирургия

Хирургиялық науқасты тексеру ерекшеліктері. Тексерудің аспаптық және зертханалық тәсілдері. Аудандық және аумақтық орталықтардың әртүрлі

медициналық мекемелеріндегі амбулаториялық хирургиялық көмектің түрлері. Емханадағы хирургиялық кабинеттің жабдықталуы.

Практикалық сабақ: Емхананың хирургиялық кабинетінде жұмыс істеу. Хирургиялық науқастарды тексеру ерекшеліктері, хирургиялық науқастарды аспаптық және зертханалық тексеру тәсілдері, амбулаториялық хирургия туралы түсінік, әртүрлі амбулаториялық хирургиядағы хирургиялық көмек көрсетудің көлемі, емхананың хирургиялық кабинетінің жабдықталуы. Хирургиялық науқастарды тексеруді, жергілікті статусты анықтауды, науқастың амбулаториялық емдеу көрсеткіштерін анықтауды, науқасты зертханалық тексеру нәтижелерін талдауды үйрену.

11 тақырып Хирургиялық аурулар кезіндегі тіршілік қызметінің жалпы бұзылыстары. Реанимация негіздері

Реанимация және реаниматология туралы түсінік. Терминалды жағдайлардың түрлері. Өмір сүру белгілері. Биологиялық өлімнің белгілері. Өкпе- жүрек реанимациясын жүргізу кезеңдері.

Практикалық сабақ: Жансақтау бөлімдерін және қарқынды ем жүргізетін палаталарды қарау. Терминалды жағдайлар белгілерін анықтау, реанимациялық көмек көрсету алгоритмін талдау. Жүрек-өкпе реанимациясын орындау дағдыларын меңгеру. Терминалды жағдайлар туралы түсінікті, терминалды жағдайлардың белгілерін, реанимацияның негізгі тәсілдерін үйрену, қарқынды емнің дәрілік заттары туралы білу.

12 тақырып Жарақаттар. Жарақаттан болатын шок. Жарақаттан болатын токсикоз. Жарақаттан болатын асфиксия

Жарақаттан болатын шок, ұзақ уақыт қысылу синдромы және кеуденің қысылу синдромы туралы түсінік. Клиникасы. Сатылары. Шұғыл көмек көрсету. Үйінділерден жәбірленушілерді босату тәсілдері.

Практикалық сабақ: Жансақтау бөлімдерін және қарқынды ем жүргізу палаталарын қарау. Механикалық жарақаттың ауыр асқынулары кезінде науқасты тексеру және алғашқы медициналық көмек көрсету алгоритмін талдау. МАК шараларын жүргізу дағдыларын меңгеру. Жарақаттан болатын асфиксияның, токсикоздың, шоктың себебін, патогенезін зерттеу және алғашқы көмек көрсету. Науқас жағдайының ауырлығын, өмір сүру көрсеткіштерін (АҚ, пульс) бағалауды үйрену, сатылы түрде көмек көрсету, үйіндінің астынан жәбірленушіні шығарып алу ережесі.

13 тақырып Жарақаттар. Механикалық жабық зақымдар. Соғып алу, созып алу, буындардың шығып кетуі, сынықтар

Жіктемесі. Өндірістік, тұрмыстық көшеде болатын, спортта, әскерде кездесетін жарақаттар туралы түсінік. Алғашқы көмек көрсету. Жарақаттар кезіндегі жалпы көріністер: талып қалу, шок, коллапс. Жарақаттан болатын шок, алдын алу, емдеу. Жарақаттың қауіптілігі: шок, қан кету, инфекция.

Жабық зақымдар. Жұмсақ тіндердің зақымдануы: соғып алу, созылу, жыртғылу. Алғаш көмек көрсету.

Буындардың шығып кетуі. Жіктемесі. Буындардың шығып кету механизмі. Клиникасы мен емі.

возрастных группах и знать организацию восстановительного лечения и реабилитации пациентов в условиях стационара МО; ПК 6. Владеть коммуникативными навыками, навыками разрешения конфликтов, применять полученные знания в повседневной жизни и профессиональной деятельности, навыками общения с пациентами, их родственниками, коллегами на основах этического-деонтологических принципов;

Специальными:

СК 1. Самостоятельно выполнять все манипуляции по уходу, оформлять нормативную и медицинскую документацию;

СК 2. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия назначенные врачом;

СК 3. Владеть техникой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования для экстренной операции;

СК 4. Оценить действия лекарственных средств у конкретного пациента, оказывать доврачебную помощь при лекарственном отравлении;

СК 5. Оказывать медицинскую помощь при неотложных и угрожающих жизни состояниях;

СК 6. Осуществлять забор материала для лабораторных исследований;

СК 7. Оказывать доврачебную медицинскую помощь.

зовать полученные знания при изучении клинических дисциплин;

БК 10. Знать роль причин, условий и реактивных свойств организма в возникновении, развитии и исходе болезни, месторасположения и строение всех тканей и органов тела человека, их основные функции и применять полученные знания в клинической практике;

БК 11. Знать физиологию человека в различных возрастных периодах и использовать их при изучении специальных дисциплин;

БК 12. Определить характер патологической реакции, владеть техникой микроскопирования и дифференцирования различных патологических процессов по микропрепаратам;

БК 13. Знать природу микробов, вирусов их роль в развитии инфекционного процесса, инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях медицинских организаций;

Профессиональными:

ПК 1. Уметь организовать сестринский уход и наблюдение за пациентами, владеть техникой выполнения процедур и манипуляций;

ПК 2. Знать основные симптомы и синдромы нарушения функций систем и органов, владеть методикой подготовки пациентов к лабораторным, функциональным и инструментальным методам исследования;

ПК 3. Уметь оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь и квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению;

ПК 4. Владеть приемами первой медицинской помощи при различных видах повреждений, методами ухода за хирургическими больными, методами сердечно-легочной реанимации;

ПК 5. Владеть современными методами интенсивной терапии и реанимации при заболеваниях и критических состояниях во всех

Сүйектердің сынуы. Жіктемесі. Клиникасы. Ашық және жабық зақымдар кезінде алғашқы көмек көсету. Емдеу сатылары: сынған сүйектерді қалпына келтіру және аяқ-қолды иммобилизациялау (сүйек шорының түзілістерін стимуляция жасау, оңалту). Сүйек сынықтарын операциялық жолмен емдеу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері.

Емдеудің функциональдық әдістері. Сүйек шорының түзілу сатылары. Сынықтан кейін туындайтын морфологиялық өзгерістер.

14 тақырып Жарақаттар. Механикалық ашық зақымдар

Жіктемесі. Жарақат үрдісінің ағымы. Жарақаттың жазылу түрлері. Жарақаттан болатын морфологиялық және биохимиялық өзгерістер. Жаңа жарақатты емдеудің жалпы принциптері. Жарақатты алғашқы хирургиялық өңдеу. Алғашқы, алғашқы-кейінге қалдырылған, екіншілікті тігістер. Зарарланған жарақатты емдеу принциптері. Іріңді жарақатты емдеудің қазіргі әдістері. Іріңді қабыну ауруларының энзимотерапиясының, биотерапиясының қазіргі түрлері.

Практикалық сабақ: Травматологиялық бөлімшеде жұмыс істеу. Механикалық зақымдары бар науқастарды тексеру және алғашқы медициналық көмек көрсету алгоритмін талдау. Травматологиялық науқастарды тексеру және оларға МАК шараларын жүргізу дағдыларын меңгеру. Жарақаттардың түрлерін зерттеу, механикалық ашық және жабық зақымдарды анықтау, зақымдану белгілері, зақымдану кезінде МАК көлемі, жарақаттардың жіктемесі, фазасы, жазылуы, жарақаттар кезінде АХӨ және жарақаттарды дренаждау. Учатся Травматологиялық науқастарды тексеруді үйрену, қажетті иммобилизацияны жасау және тасымалдау, қажетті таңғыштарды таңу, кез келген жарақат кезінде МАК көрсету, жарақатты тазарту және АХӨ, тігістер салу және оларды алу.

15 тақырып Жарақаттар. Термиялық зақымдар. Күйіктер. Күйік ауруы

Термиялық және химиялық күйіктер. Зақымдану деңгейіне, аумағына байланысты күйіктердің жіктелуі. Күйік кезінде организмде болатын бұзылыстар: шок, токсикоз, плазморея. Күюден туындайтын шоктың ерекшеліктері. Асқынулары (сепсис). Алғашқы көмек көрсету. Күйік ауруы. Күйік ауруының кезеңдері. Емі. Нәтижесі.

16 тақырып Жарақаттар. Термиялық зақымдар. Үсу. Өліттену

Жіктемесі. Реактивке дейінгі және реактивті кезеңдегі симптомдар. Үсу дәрежелері. Үсу патогенезіне деген қазіргі көзқарастар. Жалпы тоңу. Қату. Алғашқы көмек көрсету. Емдеу. Некроздар. Құрғақ және ылғалды гангрена. Жауыржаралар. Ойықжаралар. Жыланкөздер. Клиникасы, профилактикасы, емі. Некроз. Жалпы түсінік. Аурудың даму себептері. Некроздардың түрлері. Құрғақ және ылғалды гангрена. Емдеудің жалпы принциптері. Профилактикасы. Қанайналым бұзылыстарының жеке түрлері. Тромбоздар мен эмболиялар. Облитерациялық эндартериит. Облитерациялық атеросклероз. Коллатеральды қанайналымның маңызы. Трофикалық ойықжаралар (варикозды, жарақаттан кейінгі, тырғықты, күйіктен кейінгі және т.б.). Жауыржаралар. Жыланкөздер. Жіктемесі. Диагностикасы. Емі.

17 тақырып Жарақаттар. Электрлік жарақаттар

Электрлік жарақаттар туралы түсінік. Электр тогының организмге тигізетін әсері. Токтың өту бағыты (ток ілмегі). Ток белгілері. Электрлік жарақаттың деңгейі. Электрлік жарақаттардың ерекшеліктері. Жергілікті және жалпы көріністері, алғашқы көмек көрсету. Жүрек дефибриляциясының әдістері. Электрлік жарақат кезінде МАК. Емдеу.

Практикалық сабақ: Үсу және электрлік термиялық жарақаттардың ауырлығын анықтау бойынша алгоритмдерді талдау, зақымдану кезінде шұғыл көмек көрсету. Күю және күйік ауруы кезінде МАК көрсету дағдысын меңгеру. Термиялық күйіктердің, үсіктер мен өліттенудің себептерін зерттеу. Термиялық күйіктердің түрлері, олардың ауырлық деңгейі, күйік ауруының, үсудің және өліттенудің патогенезі мен клиникасын анықтау, МАК ауқымы және оларды емдеу, жауыржараның алдын алу, электр тогының организмге тигізетін әсері, ток ілмегінің түрлері, электрлік жарақаттың және электрлік күйіктің клиникасы, деңгейі, электрлік жарақат кезінде медициналық алғашқы көмек көрсету. Күю мен үсу көлемі мен ауырлығын анықтау, термиялық және химиялық күйіктер кезінде МАК көрсету, токпен зақымдану деңгейін анықтау, электрлік жарақаттар кезінде сатылы түрде алғашқы көмек көрсету әдістемесін, электрлік күйіктерді өңдеуді және оны емдеуді үйрену.

18 тақырып Хирургиялық инфекция. Бейспецификалық хирургиялық жергілікті жіті инфекция

Жіктемесі. Этиологиясы мен патогенезі. Тіндердің жергілікті және жалпы реакциясы. Алдын алу мәселелері. Жалпы және жергілікті емдеудің негізгі принциптері. Антибиотиктерді қолданудың маңызы. Жіті іріңді аурулардың жеке түрлері (фурункул, карбункул, гидроаденит, флегмоналар, абсцесс, тромбофлебит, мастит және т.б.). Қантамырлардың іріңді аурулары.

Сүйектер мен буындардың жіті іріңді аурулары (гематогенді және жарақаттық остеомиелит, остеомиелиттің ілкі-созылмалы түрлері, артрит, іріңді синовит, остеоартрит және т.б.).

19 тақырып Хирургиялық инфекция. Бейспецификалық хирургиялық жалпы жіті инфекция – сепсис

Сепсисің анықтамасы. Жіктемесі. Хирургиялық сепсис ағымының түрлері. Септицемия. Септикопиемия. Сепсисік шок. Сепсис шоғының басталу белгілері. Клиникасы, диагностикасы, емі.

Практикалық сабақ: Ірің аурулары хирургиясы бөлімшесінде жұмыс істеу. Оқу құралдарымен жұмыс істеу. Хирургиялық инфекциялармен сырқаттанатын науқастарды тексеру және емдеу жоспарларын құру дағдысын меңгеру. Тақырыптық есептерді шешу. Бейспецификалық инфекциялар қоздырғыштарын зерттеу, тіндердің бейспецификалық қабыну белгілері, тіндердегі қабыну өзгерістернің сипаты, хирургиялық инфекцияларды емдеу шаралары, сепсисің себептері, патогенезі мен клиникасы, сепсис ағымының түрлері, септицемия мен септикопиемияның, сепсис шоғының клиникасы, сепсис шоғының басталу белгілері, сепсис шоғы кезінде МАК

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
<p>Обучающийся должен обладать следующими компетенциями:</p> <p>Базовыми:</p> <p>БК 1. Уметь и использовать физкультурно-спортивную деятельность для укрепления здоровья, достижения жизненных и профессиональных целей;</p> <p>БК 2. Иметь представления об этических ценностях, формах и типах культур, основных культурно-исторических центрах мира и регионов;</p> <p>БК 3. Знать нравственные нормы регулирования отношений между людьми в обществе, основные законы и закономерности диалектического развития, использовать основные понятия и действия законов в практической деятельности;</p> <p>БК 4. Иметь представление о политических системах и политических режимах, человеческом измерении политики;</p> <p>БК 5. Знать общие положения экономической теории, владеть основами экономики, экономической ситуации в стране и за рубежом;</p> <p>БК 6. Иметь представление о современных компьютерных технологиях и их применении в современной медицине, использовать современные информационные технологии в профессиональной деятельности;</p> <p>БК 7. Выписывать рецепты, объяснить значения терминов греко-латинского происхождения, знать общие закономерности фармакодинамики и фармакокинетики лекарственных средств;</p> <p>БК 8. Знать общие закономерности происхождения и развития жизни, строение и функционирования клеток тканей, органов и систем организма в норме и в патологии;</p> <p>БК 9. Владеть методикой установления типов и форм наследственных болезней и испол</p>	<p>В результате изучения дисциплины обучающийся</p> <p>знает:</p> <ul style="list-style-type: none">- особенности организации хирургической помощи населению в Казахстане;- вопросы асептики и антисептики;- виды травм, профилактику травматизма;- вопросы оказания первой медицинской помощи;- имеет представление о методах обследования и особенностях течения хирургических болезней; <p>умеет:</p> <ul style="list-style-type: none">- проводить текущую, генеральную уборку в отделении;- подготавливать и использовать по назначению дезинфицирующие средства;- подвергать дезинфекции предметы ухода;- осуществлять уход за больными в реанимационном отделении;- осуществлять уход за больными в предоперационный и послеоперационный период; <p>компетентен в вопросах:</p> <ul style="list-style-type: none">- медицинской этики и деонтологии;- санитарно-гигиенического режима в медицинской организации;- ухода за больными в пределах своей компетенции;

1 Пояснительная записка

В связи с введением нового Государственного общеобязательного стандарта образования (далее - ГОСО) по специальности «0301000 - «Лечебное дело» квалификации 030101 3 - «Фельдшер» создана типовая учебная программа по дисциплине «Общая хирургия, анестезиология и реанимация», которая является неотъемлемой частью программы формирования профессиональной компетенции будущего специалиста. В типовой учебной программе уделяется большое внимание вопросам асептики и антисептики, инфузии и трансфузии, хирургической инфекции, лечения ран, основ обезболивания и реанимации с учетом профессиональной компетенции фельдшера.

Дисциплина включает в себя следующие разделы:

- особенности организации хирургической помощи в Казахстане;
- вопросы асептики и антисептики;
- кровотечения;
- десмургия;
- инфузия и трансфузия;
- основы обезболивания;
- хирургические инфекции;
- лечение ран;
- лечение закрытых травм;
- основы реанимации;
- основы клинического обследования хирургических больных;
- особенности оказания первой помощи при различных травмах

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: анатомия, физиология, внутренние болезни, акушерство и гинекология. Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование базовых, профессиональных и специальных компетенций. Организация образования при разработке рабочих учебных программ имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл, при использовании современных технологий обучения (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические и индивидуальные);
- самостоятельные занятия обучающихся во внеурочное время по заданию преподавателей.

әдістемелері. Тіндердегі қабынбалы өзгерістердің сипатын анықтауды, хирургиялық инфекциялар кезінде емдеу шараларын орындауды, іріндіктерді ашуды, іріндіктерді тазалауды, жақпамайды таңуды, сепсисті диагностикалауды, ірінді-резорбциялық қызба мен сепсисті ажырата білуді, сепсис кезінде жарақаттарды тазалауды, сепсис шогының басталу белгілерін анықтай білуді, сепсис шогының алдын алу және оны емдеу кезінде жүргізілетін шараларды үйреніп алу.

20 тақырып Хирургиялық инфекция. Жіті анаэробты клостридиалық хирургиялық инфекция. «Газды» гангрена. Сіреспе

Анаэробты инфекция туралы түсінік. Анаэробты инфекцияның түрлері. Клостридиалық жарақаттық инфекция. Газды гангренының түрлері, себептері, клиникалық көрінісі, алғашқы көмек көрсету, емдеу және алдын алу. Сіреспенің себептері. Клиникалық көрінісі. Сіреспенің шұғыл алдын алу. Емдеу.

21 тақырып Хирургиялық инфекция. Шірік инфекция. Сібір ойықжарасы. Жарақат дифтериясы. Тілме қабынуы

Клостридиалық емес анаэробты шірік инфекция. Клиникасы, емі. Сібір ойықжарасы. Қоздырғышы, ағымының түрлері. Сібір ойықжаралы карбункулдың ерекшеліктері, саралау диагностикасы. Анықтауда жүргізілетін шаралар. Жарақаттардың дифтериялық инфекциясы туралы түсінік. Клиникасы, емі. Тілме қабынуы. Тілменің түрлері. Профилактикасы, емдеу принциптері. Күтім жасау ерекшеліктері.

Практикалық сабақ: Оқу құралдарымен жұмыс істеу. Хирургиялық инфекциялармен сырқаттанатын науқастарды тексеру және емдеу жоспарларын құру дағдысын меңгеру. Тақырыптық есептерді шешу. Анаэробты хирургиялық инфекциялардың қоздырғыштарын, жергілікті қабынбалы өзгерістердің сипаты, газды гангренының түрлерін, клиникасы мен емдеу принциптерін, сіреспе қоздырғышын, сіреспенің клиникасын, шұғыл алдын алу шараларын, оны емдеуді, жіті спецификалық түрлерін, осы аурулардың этиологиясын, патогенезін және клиникасын. Анаэробты хирургиялық инфекцияларды диагностикалау, емдеу, Безредко бойынша сіреспенің шұғыл алдын алуда жүргізілетін шараларды, тексеру шараларын қолдана білуді үйрену.

22 тақырып Хирургиялық инфекция. Спецификалық хирургиялық созылмалы инфекция

Сүйек-буын туберкулезі. Жіктемесі. Патогенезі. Сүйек-буын туберкулезі эволюциясының сызбанұсқасы (кезеңдері мен фазалары). Аурудың клиникалық ағымы (жергілікті және жалпы симптомдары). Преартриттік және артриттік кезеңдеріндегі ағымының ерекшеліктері. Асқинулары. Санитария-ортопедиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру. Хирургиялық жолдармен емдеу. Жеке түрлері (спондилит, коксит, гонит, туберкулезді лимфаденит).

Актиномикоз. Патогенезі. Жиі орналасатын жерлері. Симптоматикасы. Диагностикасы.

1. Пояснительная записка	26
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	27
3 Тематический план и содержание дисциплины	30
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	41
5. Контроль планируемого результата обучения	41
6 Литература и средства обучения	42

23 тақырып Паразиттік аурулар

Эхинококкоз. Бір камералы (гидатидозном) және көп камералы (альвеолярлы) эхинококкоздар туралы түсінік. Зақымданудың патологиялық анатомиясы мен клиникасы. Хирургиялық жолдармен емдеу принциптері. Цистецеркоз. Лямблиоз. Описторхоз. Жұғу жолдары.

Аскаридоз және ол тудыратын хирургиялық аурулар (ішектің түйнелуі, механикалық сарғаю және т.б.).

Практикалық сабақ: Оқу құралдармен жұмыс істеу. Хирургиялық инфекциялармен сырқаттанатын науқастарды тексеру және емдеу жоспарларын құру дағдысын меңгеру. Тақырыптық есептерді шешу. Паразиттік аурулар мен туберкулездің алдын алу туралы сұхбат жүргізу. Спецификалық созылмалы инфекцияның түрлерін, осы аурулардың этиологиясын, патогенезін және клиникасын, паразиттік аурулардың (эхинококкоз, аскаридоз, описторхоз) қоздырғыштарын, паразиттердің организмге енетін жолдарын, паразиттену орындарын, паразиттерден туындаған аурулардың клиникасын, диагностикасын, емін зерттеу. Спецификалық созылмалы инфекцияларды диагностикалауды, науқастарды тексеру және емдеу шараларын жүргізуді, паразиттік ауруларды диагностикалауды үйрену.

24 тақырып Ісіктер. Қатерсіз және қатерлі ісіктер. Туа біткен аурулар

Жалпы мәліметтер. Қатерсіз және қатерлі ісіктер. Клиникасы мен диагностикасы (клиникалық, рентгенологиялық, эндоскопиялық, гистологиялық). Қатерлі ісіктерді ерте анықтау. Обыралды аурулар. Факультативті және облигатты обыралды аурулары. Жиі кездесетін ісіктердің клиникалық сипаттамасы.

Дәнекертіндердің ісіктері: қатерсіз (фибриома, липома, хондрома, остеома); қатерлі (саркома).

Бұлшықет, қантамыр және нерв тіндеріндегі ісіктер (миома, ангиома, глиома, невринома, ганглионеврома).

Эпителийден дамыған ісіктер: қатерсіз (папиллома, аденома, цистоаденома, дермоид); қатерлі (обыр).

Ісіктерді емдеу: хирургиялық жолмен, сәулемен емдеу, химиотерапия, құрама ем.

ТМД және Қазақстан Республикасында онкологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру.

Түсінік. Жиі кездесетін туа біткен аурулар: бассүйек, ми және жұлын (бассүйек-ми және жұлын жарықтары, ми шемені); мойын (қисық мойын, қосымша қабырға, ортаңғы және бүйірлік кисталар мен жыланкөздер); жүрек—қантамыр жүйесі және өкпе (жүректің туа біткен ақаулары, қолқа коарктациясы, туа біткен кисталар мен бронхэктаздар); асқорыту жолдары (жырық ерін, пилороспазм, пилоростеноз, өт жолдарының жыланкөздері мен кисталары, анус атрезиясы); несеп-жыныс жүйесі (зәр жолдарының кисталары мен жыланкөздері, тағатәріздес бүйрек, қуық эктопиясы, гипоспадия, эписпадия, крипторхизм, фимоз, парафимоз); омыртқа (омыртқа доғасының қырығы, сакрализация, люмбализация); аяқ-қол (аяқ-қолдың туа біткен ақауы, буындардың туа біткен шығуы, маймақтық, синдактилия, полидактилия). Даму ақауларын хирургиялық жолдармен емдеу.

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Кенжин Ж.Г. – преподаватель хирургии ГККП «Западно-Казахстанский медицинский колледж»;
2. Галиуллин Р.Д. – преподаватель хирургии ГККП «Западно-Казахстанский медицинский колледж».

Эксперты:

1. Сатыбалдиев Т.Д. – главный хирург Областного управления здравоохранения Западно-Казахстанской области, доктор медицинских наук, профессор;
2. Мартынова И.П. – заведующая № 3 хирургическим отделением областной клинической больницы.

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и ГККП «Западно-Казахстанский медицинский колледж» г. Уральск.

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 г. по специальности 0301000 - «Лечебное дело» квалификации 030101 3 - «Фельдшер».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министерства здравоохранения Республики Казахстана от 5 августа 2010 г. № 604.

Практикалық сабақ: Онкологиялық диспансерде жұмыс істеу. Онкологиялық науқастарды тексеру жоспарын құрастыру бойынша дағдыларды меңгеру. Тақырыптық есептерді шешу. Тестілер құрастыру. Ісіктердің түрлерін, қатерсіз және қатерлі ісіктердің симптомдарын, обыралды аурулардың саралау диагностикасын, ісіктерді емдеудің негізгі принциптерін, туа біткен аурулардың түрлерін және олардың пайда болу себептерін зерттеу. Қатерсіз ісіктерді, обыралды және қатерлі ісіктерді анықтай білуді, ісіктердің түрлерін диагностикалауды, туа біткен аурулармен сырқаттанатын науқастарды тексере білуді үйрену.

3.2* Модульдік оқу бағдарламасының құрылымы

Ескерту: Білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

4. Білім беру үрдісін ұйымдаструға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Емдік дене шынықтыру және медициналық бақылау» пәнінің мазмұндық ерекшелігіне байланысты болуы керек; фельдшерлер, акушерлер құзырлықтарына сәйкес хирургиялық науқастарды зерттеу және оларға күтім жасау білім алушылардың білімін, іскерлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталуы қажет (МЖМБС және білім беру бағдарламасының қараңыз). Білім алушылардың базалық, кәсіптік және арнайы құзырлықтарын қалыптастыру мақсатында МЖМБС сәйкес модульдік оқу құрылымы енгізілген. Практикалық сабақты жүргізу кезінде топтарды білім алушылардың саны 8 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған. Пән бойынша практикалық дағдыларды жетілдіру үшін диплом алдылық практика қарастырылған.

Бағдарлама оқытудың түрлеріне, мазмұнына, ұйымдастыруына, әдістеріне дәйекті өзгертулер мен толықтырулар енгізуге құқық береді. Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиеттерді, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқу бағдарламаларын қолдану ұсынылады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білімді бақылау түрлеріне: бастапқы, ағымды, аралық және қорытынды бақылау енеді. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда құзыретті-бағдарлау практикалық жұмыстар мен тесттік тапсырмаларды құрастаруды ұсынады. Бақылау түрін таңдау құқығы қарастырылған. Негізгі клиникалық пәндер бойынша қорытынды аттестация кешенді түрде 2 кезең бойынша өткізіледі: теория және практика.

6. Әдебиеттер және оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер:

1. Общая хирургия: учебник + CD. С.В. Петров. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 768 с.
2. Сестринское дело в хирургии: учебное пособие. – М., ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 400 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Хирургия для фельдшеров: практикум. Барыкина Н.В., Заянская В.Г. - 2003.
2. Хирургия. Морозова А.Д., Конова Т.А. - 2005.
3. Хирургия. Рубан Э.Д. - 2006.
4. Барыкина Н.В., Чернова О.В. – «Сестринское дело в хирургии практикум» 2005.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Электронды және қағаз нұсқадағы тестілер;
3. Электронды және қағаз нұсқадағы оқу - әдістемелік құралдар;
4. Диапозитивтер, оқулық фильмдер;
5. Тақырыптық плакаттар жиынтығы.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

**ОБЩАЯ ХИРУРГИЯ, АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ
И РЕАНИМАЦИЯ**

Специальность: 0301000 - «ЛЕЧЕБНОЕ ДЕЛО»

Квалификация 0301013 - «Фельдшер»

Объём часов - 130

Астана 2010